

Här, i detta 89 meter höga hus med marmorfasad, som uppfördes år 1960, finns många eleganta och tidstypiska utsmyckningar samt konstverk. Plus ett passersystem med rötterna i 80-talet.

Folksamhuset i Skanstull, blickar bakåt och ser framåt

Med sin fasad av blåstrad vit Ekebergsmarmor och blå emaljplattor är Folksamhuset i Skanstull en imponerande byggnad. Ett monument för 50-talets framtidsoptimism där det fanns plats för både effektivitet och kultur.

Första spadtaget togs i november år 1954 och 110 000 m² jord och sprängberg schaktades bort för att ge plats åt de underjordiska utrymmena. Sex år senare, 1960, invigdes den 89 meter höga skyskrapan, med sju våningar under jord, av statsminister Tage Erlander. Då var den med sina 27 våningar den näst högsta byggnaden i Stockholm. Bara skatteskrapan var högre, förutom stadshuset och några kyrkor. Under både 70- och 90-talet expanderade kvarteret med fler hus och det består idag av över 100 000 m².

Kvalitet, långsiktighet och mycket marmor

För sin tid var detta ett påkostat bygge med många arkitektoniska kvalitéer och funktioner. Huset, som är ett tidigt exempel på struktura-

lism, ritades av Nils Einar Eriksson och Yngve Tegnér. Eller som Folksam uttryckte det då: "Åt våra nära tre miljoner försäkringstagare har vi uppfört en anläggning för effektivt, samhällsnyttigt arbete med hjälp av en modern kontorsorganisation och sinnrika datamaskiner... Här skall nya idéer växa till allas gagn".

Folksam tog även fasta på tanken att alla som bygger i samhället ska visa sitt kulturanvar genom att anslå en del av byggkostnaderna till konstnärlig utsmyckning.

Inne i byggnaderna samt i parken finns därför mycket att beundra, bland annat en textilgobeläng formgiven av Barbro Nilsson, bronsskulpturer av Carl Eldh, målningar av Isaac Grünewald, glasmosaik av Sven X:et Eriksson samt Stig Lindbergs vattenfontän. Dessutom var stora

delar av interiören, såväl möbler som armaturer, specialbeställda.

I den ståtliga huvudentrén och på flera andra ställen återkommer marmorn med sin elegans och tidlöshet. Och här finns också ASSAs passersystem ASSA ARX.

Detta måste vara unikt

På 80-talet installerade Solidlås (idag Axlås Solidlås) två av de allra första passersystemen, ett var detta och det andra fanns på Ericsson. AC1, som det hette, var ett DOS-baserat system och det har uppgraderats genom åren; från magnetkort via beröringsfritt till de nyinstallerade ASSA Pando Secure, som är ASSAs nya generation av läsare. Att ett passersystem från 80-talet fortfarande kan användas och har uppgraderats till ett modernt, starkt passersystem, utan att systembyte eller generationsskifte har behövts, torde vara helt unikt. Axlås Solidlås har dessutom fått Folksams förtroende att arbeta med servrar och klientdatorer samt måltidsdebitering.

Sedan 1960 har inga större invändiga ombyggnationer utförts här i Folksams huvudkontor. Men idag, mer än ett halvt sekel senare, pågår både förändring och förtätning. År 2012 togs beslutet att kontorsdelarna skulle moderniseras och att de outnyttjade delar där "elektronhjärnor" och det stora arkivsystemet med 4000 löpmeter hyllor tidigare fanns skulle utnyttjas bättre. Det var ett stort projekt med snäva tidsramar och höga krav. Ambitionen var att förflytta 50-talet in i det nya millenniet,

med bibehållen estetik, ökad funktionalitet och bättre säkerhet. Och dessutom i enlighet med Folksams högt satta miljöpolicy.

Med ordentlig beslagning. Och Hi-O

För Axlås Solidlås har det inneburit tre olika byggtreprenader med flera hundra dörrar. Niklas Jingbro, som är en av säkerhetsteknikerna från Axlås Solidlås, har deltagit i alla tre.

"Det projekt som vi slutfört nu, hösten 2014, omfattade dörrmiljöer på sju våningar", berättar Niklas.

"Här har vi utfört så gott som all installation: skalskydd, utrymningsbeslag, konferensrum, olika driftsutrymmen, handikapptoalletter, integration med larm med mera. Från start till mål tog det nästan ett halvår. För mig som tekniker är det roligt att arbeta här. Det är en mycket hög standard på dörrmiljöerna när det gäller brytsäkerhet, driftsäkerhet och användarvänlighet. Det ställer också högre krav på oss som yrkesmän. Högre säkerhet betyder mindre marginaler i monteringen. Det är en liten vetenskap att få ihop allt; att dörren tillverkas efter rätt lås, att det finns utrymme för att sätta kabelöverföringar, att det finns plats för slutbleck, att dörren är rätt monterad och att dörrstängare fungerar på rätt sätt. Det är många detaljer som ska passa tillsammans."

"Vi har även implementerat Hi-O-tekniken så långt som möjligt i styrenheter, utpasseringsknappar och kortläsare", fortsätter Niklas. "Även

Fakta om ASSA ARX

ASSA ARX säkerhetssystem är ett kombinerat passersystem och inbrottslarm. Från att ha varit ett rent passersystem kan passersystem och inbrottslarm kombineras och administreras i samma gränssnitt. Med ASSA ARX säkerhetssystem minimerar du kabeldragning och antalet installerade enheter eftersom samma centralenheter och läsare kan användas för att administrera både passersystemet och inbrottslarmet. Om du redan har ett ASSA ARX passersystem, kan du enkelt uppgradera ditt system med larm. Befintlig hårdvara kan användas och enkelt kompletteras med larmkomponenter.

där behövs extra kunskap och det ställer högre krav på kablar och kringutrustning. Men, det förbättrar både drift samt säkerhet. Och Hi-O underlättar dessutom för framtiden. Så det känns bra...”

Konsten att göra det komplicerade enklare

Om det är någon som vet hur komplext ett bygge kan bli så är det naturligtvis den som ansvarar för allt. Fredrik Möllerberg är platschef på Q-gruppen som var totalentreprenör för detta projekt. Som mest var det 30 personer från oss här och totalt med alla entreprenörer var det cirka 120 personer, säger Fredrik. På sex månader skulle vi renovera 10 000 m² och i detta ingick att göra allt stomrent. Så det var full fart från dag ett. Den stora utmaningen var självklart samordningen mellan alla inblandade; beställare, arkitekter, byggare, brand- och tillgänglighetskonsulter och entreprenörer. Och för sådana som oss har inte dörrar den högsta prioriteten, det där med beslag och dylikt är väldigt nischat. Så verkar det vara för de flesta, ingen nämnd ingen glömd. I min värld så ska det bara funka, att kunden får alla de funktioner som de beställt. Under resans gång brukar det dessutom bli många förändringar, en liten modifikation på ett ställe kan få stora konsekvenser för någon annan någon annanstans några månader senare. Så det bästa är att låta de som verkligen är experter på området ta hand om så mycket som möjligt. Helst allt. Därför är det viktigt att prata med folk som kan redan från början. Och Axlås Solidlås funkar jättebra. Vi har samarbetat tidigare så vi

visste att vi kunde lita på dem.” Axlås Solidlås delar till fullo Fredriks tankegångar. Det är ju precis vad det handlar om för att lyckas med ett projekt: rätt sak på rätt ställe gjort på rätt sätt av rätt person.

Då vet man att framtiden är säkrad.

Axlås & Solidlås har tillhandahållit kompletta säkerhetsinstallationer i hundra år. Sedan starten 1915 har de vuxit till ett av Sveriges ledande säkerhetsföretag. Oavsett om behoven gäller lås, larm, passersystem eller kombinationer, hjälper de dig tillräta. Axlås & Solidlås jobbar endast med egen personal vilket gör att de kan leva upp till sina kunders höga kvalitetskrav.

Axlås & Solidlås har drygt fyrtio anställda och är auktoriserade av Sveriges Låsmästares Riksförbund - SLR. Axlås & Solidlås innehar inom företagsgruppen samtliga behörigheter, licenser och auktorisationer.

Läs mer på www.axlas.se

